

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-10-20
Besvaras senast
2015-11-11

Till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:79 En oberoende utvärdering av Sveriges engagemang i Afghanistan

I 13 år har Sverige deltagit i den Natoleda militära insatsen i Afghanistan. Ca 9 000 svenskar har tjänstgjort inom ISAF, och det militära bidraget har kostat minst 10 miljarder kronor. Samtidigt har Sverige bedrivit ett omfattande utvecklingssamarbete med Afghanistan.

Medan biståndsinsatserna i Afghanistan grundligt utvärderats och genomgått revision årligen har fortfarande den militära insatsen inte på något sätt utvärderats. Bland annat Svenska Afghanistankommittén har efterfrågat ”en oberoende och bred utvärdering av den svenska militära insatsen”. Det är ett krav som Vänsterpartiet också framfört.

När nu den mest omfattande militära insatsen i Sveriges moderna historia är på väg att avslutas är det rimligt att man genomför en oberoende utvärdering av den militära insatsen såväl som Sveriges stöd till polisutbildning, utvecklingsbistånd samt politiskt och diplomatiskt arbete. I synnerhet är det viktigt att utvärdera hur Sveriges olika insatser samverkat med varandra, det som genom åren kallat civil-militär samverkan.

Vänsterpartiet välkomnade därför försvarsminister Peter Hultqvists besked den 2 december 2014 i Svenska Dagbladet att ”tidigare utfästelser om att göra en så kallad vitbok ska verkställas”.

Men när regeringen den 9 juli presenterade sin utvärdering så hade vitboken förvandlats till en enmansutredning under Tone Tingsgård. Tingsgård var vice ordförande i försvarsutskottet 1998–2006 och ledamot i det sammansatta utrikes- och försvarsutskott som vid flera tillfällen behandlade frågan om Sveriges medverkan i den Natoleda ISAF-insatsen. Med andra ord ska en av de politiker som själv är ytterst ansvarig för den svenska militära insatsen i Afghansstan utvärdera sina egna beslut.

I flera andra länder som deltagit i ISAF har man valt att gå en annan väg. Norge tillsatte 2014 en kommission som ska utvärdera Norges insatser i Afghanistan. Kommissionen består av en bred samling experter inom norsk försvars- och säkerhetspolitik, internationella relationer, fredsbyggande, postkonflikt, bistånds- och humanitärpolitik, civil-militär samverkan och folkrätt. Större delen av kommissionens medlemmar är professorer inom sina respektive

forskningsområden.

Danmark kommer att utvärdera sitt bidrag i tre olika processer. Dansk Institut for Internationale Studier, DIIS, har fått i uppdrag att göra en bred genomgång. Externa konsulter ska parallellt titta på den civil-militära samverkan, och det danska utrikes- och försvarsdepartementet kommer i samarbete med Forsvarsakademiet att genomföra en erfarenhetsinsamling av det militära bidraget.

Nederländerna, som avvecklade sitt bidrag till ISAF 2010, har redan genomfört sin utvärdering. Man tillsatte en kommission av oberoende experter vars uppgift var att övervaka utvärderingen. Kommissionen leddes av en professor i antropologi.

Försvarsministern skrev i december 2014 att ”en väl genomförd utvärdering av det svenska bidraget i Afghanistan kan bidra till att skapa en viktig erfarenhetsbank inför kommande engagemang”. Det är inte svårt att instämma i. En utvärdering skulle kunna reda ut oklarheter runt Sveriges insatser i Afghanistan och bidra till ökad kunskap om de olika insatserna. Men det viktigaste syftet med en utvärdering är att vi tillsammans ska dra lärdomar inför framtiden. Därför är det så viktigt att utvärderingen av Sveriges militära bidrag i Afghanistan blir en bred och oberoende utvärdering av de samlade insatserna.

Jag vill därför fråga utrikesminister Margot Wallström:

1. Vilka initiativ avser utrikesministern att ta för att utvärderingen av Sveriges insatser i Afghanistan blir oberoende?
2. Vilka initiativ avser utrikesministern att ta för att regeringen ska förverkliga sitt löfte om en vitbok om Sveriges insatser i Afghanistan?

.....

Hans Linde (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors